

Fonden Teknologirådet
25.maj 2012

Til Udvalget for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser
Folketinget
Christiansborg

ANMODNING OM MØDE VEDRØRENDE BERETNING OM RELATION MELLEM FOLKETINGET OG FONDEN TEKNOLOGIRÅDET

Loven om nedlæggelse af Teknologirådet blev jo endeligt vedtaget den 22. maj 2012 og dagen efter blev der mellem Styrelsen for Forskning og Innovation, Teknologirådet og Fonden Teknologirådet underskrevet et sæt aftaler, som ved lovens ikrafttrædelse – forventeligt den 15. juni 2012 – overfører Teknologirådet til Fonden Teknologirådet. På den baggrund må man nu sige, at den del af forskningsforliget, der handler om Teknologirådet er tilendebragt. En ny tid begynder dermed, hvor rollen for Fonden Teknologirådet skal udvikles.

En meget væsentlig del af dette er at afklare den fremtidige relation mellem Folketinget og fonden, og i forbindelse hermed skal udvalget skrive en beretning. Vi håber, at denne beretning tager fat om at få løst de udfordringer, der ligger i at undgå, at fonden bliver en ren konsulentvirksomhed, og tværtimod sikre, at den får mulighed for at fastholde det brede samfundsmæssige sigte og de arbejdsformer, som kendetegnede Teknologirådet.

Vi vil foreslå et møde med udvalget, hvor vi kan drøfte forskellige mulige elementer af en sådan beretning. Vi har naturligvis ikke noget klart billede af, hvornår udvalget forestiller sig at færdiggøre beretningen, da den jo ikke nødvendigvis skal være færdig før Folketingets sommerpause, men vi vil foreslå, at mødet holdes snarest. Vi står også til rådighed for enhver form for dialog og forberedelse – arbejds møder, forfatte oplæg, finde dokumentation mm., som kan blive anvendeligt for udvalget.

Vi vil, som vores bidrag til mødets dagsorden, foreslå følgende punkter, som kan drøftes på mødet eller ved en senere lejlighed, og som er uddybet i siderne efter dette brev.

1. Formål med at etablere en relation – f.eks.
 - a. Kvalitet i lovgivningsarbejdet
 - b. Fonden skal kunne arrangere aktiviteter for Folketinget
 - c. Fonden skal kunne lave uafhængige udredninger for Folketinget
 - d. Repræsentere Danmark i internationale netværk, herunder EPTA
 - e. Bringe international viden til politiske beslutningstagere
2. Mulige konstruktioner for relationen – f.eks.
 - a. Offentlig-privat samarbejdsaftale/resultatkontrakt (model fra f.eks. Fonden Dansk Standard)
 - b. Et udbud af ydelser for Folketinget (den tyske model)
 - c. Pladser i Fondens bestyrelse og repræsentantskab
3. Finansiering af aktiviteter – f.eks.
 - a. 2.a ville skulle rumme en finansieringsplan

- b. 2.b vil involvere en udbudssum
- c. Et program for anvendt forskning indenfor formålsområderne (en markedsbaseret model)
- d. Et tilskud over finansloven (model fra f.eks. kulturelle institutioner)

Da Fonden Teknologirådet jo i udgangspunktet ikke har nogen offentlig finansiering, kommer man ikke uden om, at hvis en relation til Folketinget også skal indebære aktiviteter, høringer, informationsforpligtelser mv., hvilket vi meget håber, må der også drøftes finansiering. Det samme gælder, hvis man ønsker, at fonden skal varetage et bredt offentligt engagement i spørgsmål om teknologiudviklingens samfundsmæssige betydning, hvilket mange af høringssvarene til loven om rådets nedlæggelse jo netop betonedede.

Til udgangen af 2013 modtager Fonden, i kraft af en aftale om virksomhedsoverdragelse af Teknologirådet, 2,5 mio. kr. til dækning af forventet underskud i 2012-13, og fonden modtager også i 2012 det beløb, der var sat af til at afvikle Teknologirådet, hvilket er 4,5 mio.kr. En stor del af disse penge går imidlertid til at dække de tabsgivende forpligtelser ved nedlæggelsen af Teknologirådet. Der ligger altså ikke i disse midler mulighed for at levere ydelser i form af aktiviteter, høringer mv.

Ovenstående punkter er uddybet på de næste sider. Som nævnt, leverer vi gerne materiale, som kan hjælpe med til at afklare anvendeligheden af de forskellige alternativer.

Vi har den 8.maj inviteret udvalget til at deltage i den europæiske parlamentariske debat om vidensbaseret politikudvikling den 18. juni 2012. Arrangementet skal skabe debat mellem parlamentarikere fra hele Europa om behovet for institutioner, der bringer viden ind i politikudviklingen indenfor samfundsudfordringer, der involverer videnskab, teknologi og innovation. Det er del af PACITA projektet www.pacitaproject.eus som ledes af Teknologirådet.

Der er lagt op til, at parlamentarikerne kan indgå i en debat om, hvad teknologivurdering kan bidrage med, hvordan den kan institutionaliseres, hvilke ønsker parlamentarikerne har til fremtidens teknologivurdering, og om behovet for internationalt samarbejde.

Som nævnt på mødet mellem udvalget og Teknologirådet den 13. marts 2012 er dette parlamentariske møde blandt andet en mulighed for at få indsigt i og drøfte andre landes modeller for teknologivurdering. Vi ved, at mange af udvalgets medlemmer ikke kan deltage den 18. juni, men vil alligevel opfordre til, at hvert parti undersøger, om det er muligt at deltage med en MF på mødet, da det jo er en oplagt mulighed for at få inspiration til udvalgets beretning.

Vedtægter for Fonden Teknologirådet vedlægges.

Med venlig hilsen

Annette Toft, formand for bestyrelsen i Fonden Teknologirådet
Hanne Severinsen, bestyrelsesmedlem
Lars Klüver, direktør

Uddybning af de nævnte punkter til dagsorden

1. Formål med at etablere en relation. Kan følgende formål indgå?
 - a. Fonden Teknologirådet skal kunne bidrage til kvalitet i lovgivningsarbejdet, blandt andet ved at bringe viden ind i Folketingets beslutningsprocesser, bidrage til et langsigtet perspektiv og udsyn i dannelse af politik, og bidrage til international udveksling af viden og internationalt samarbejde.
 - b. Fonden skal kunne arrangere aktiviteter på opfordring fra og eventuelt i direkte samarbejde med folketingets udvalg, herunder blandt andet:
 - i. Høringer på opfordring fra Folketingets udvalg (Teknologirådet arrangerede mere end 60 høringer for Folketingets udvalg)
 - ii. Samarbejde med stående udvalg eller midlertidige "Fremtidspaneler" om udredning af langsigtede udfordringer og politiske handlemuligheder (tidligere "Det aldrende samfund" og "Danmarks fremtidige energisystem")
 - iii. Udredninger, analyser, borgerinddragelse mm. (mange af Teknologirådets projekter blev igangsat på baggrund af ideer/forslag fra udvalg eller MF'ere)
 - iv. Svar eller små udredninger om spørgsmål fra MF'ere
 - v. Andet?
 - c. Fonden Teknologirådet skal kunne repræsentere Danmark i internationale netværk om parlamentarisk teknologivurdering, herunder EPTA (European Parliamentary Technology Assessment network) og fungere som bindeled mellem sådanne netværk og Folketinget
 - i. Fonden skal kunne anvende denne status i ansøgninger mv.
 - ii. Folketingets medlemmer skal naturligt kunne indgå i den internationale parlamentariske dialog i disse netværk
 - d. Fonden skal kunne bringe international viden til danske politiske beslutningstagere om samspillet mellem viden, teknologi og innovation og det omgivende samfund.
 - e. Fonden skal kunne bidrage til Folketingets lovforberedende arbejde ved uafhængigt at kunne udrede spørgsmål og lave analyser, f.eks. ved at samle en bred kreds af ekspertise i hurtigtarbejdende tværfaglige arbejdsgrupper, ved at inddrage repræsentanter for befolkningen i at vurdere vigtige spørgsmål, eller ved at inddrage interessenterne i en afklaring af viden på det pågældende område.
2. Mulige konstruktioner for relationen, som evt. kan kombineres.

- a. Folketinget og Fonden Teknologirådet indgår en samarbejdsaftale, som et offentligt-privat partnerskab, eventuelt i form af en resultatkontrakt (f.eks. efter model af Fonden Dansk Standard).
 - i. Samarbejdsaftalen tager udgangspunkt i, at der ved behandling af loven om nedlæggelsen af Teknologirådet blev lagt op til, at Fonden efterfølgende kunne få en særlig status i forhold til Folketinget og at Folketingets præsidium har bedt om en beretning om hvordan en sådan status kan etableres.
 - ii. Fonden forpligter sig til at kommunikere de politisk relevante sider af alle sine aktiviteter til danske politiske beslutningstagere, herunder især til Folketinget.
 - iii. Fonden forpligter sig til, ud fra sin praksis af uafhængig vurdering og udredning, at gennemføre de opgaver, som Folketinget igangsætter i kraft af samarbejdsaftalen.
 - iv. Fonden forpligter sig til at anvende overskuddet af sine kommercielle aktiviteter til formål af samfundsmæssig relevans, herunder til rådgivning af politiske beslutningstagere, som det er beskrevet i samarbejdsaftalen.
 - v. Fonden gennemfører aktiviteterne med et reduceret overhead.
 - vi. Fonden gennemfører løbende, og i samarbejde med vigtige danske aktører, en afsøgning af emner, som vil have relevans for fremtidig dannelse af politik, og præsenterer dem for Folketinget i en form, som er relevant for samarbejdet, herunder for igangsættelse af projekter.

 - b. Folketinget sender et program om parlamentarisk teknologivurdering i udbud (den "tyske model").
 - i. Vinderen af udbuddet skal levere sekretariatsbistand til Folketinget i forhold til programmet, samt styre udførelsen af programmets aktiviteter. Disse kan blandt andet handle om formålene 1.i-v ovenfor, men programmet kan også være bredere.
 - ii. Programmet kan eksempelvis være 5-årigt med mulighed for forlængelse i 2 år.

 - c. Folketinget besætter en plads i fondens bestyrelse, samt et antal pladser i dets repræsentantskab.
 - i. Fondens vedtægter giver allerede mulighed herfor
 - ii. Dette begrundes i, at Folketinget er en væsentlig bruger af fondens almennyttige arbejde
 - iii. Afhængigt af finansieringen af aktiviteterne vil det yderligere kunne begrundes i en tilsynsfunktion og behov for indflydelse på fondens prioriteringer.
3. Finansiering af aktiviteter, der ikke kan forventes udført på eksisterende markedsvilkår.
- a. Samarbejdsaftalen i pkt. 2.a ville naturligt skulle rumme en vurdering af, hvor meget hhv. Fonden Teknologirådet og Folketinget forventes at bidrage til finansiering af samarbejdsaftalen.
 - b. Udbudsmodellen i pkt. 2.b ville involvere en udbudssum, som i givet fald formentlig ville skulle betales fra Folketingets budget.

- c. Folketinget kan beslutte, som en del af finansloven, at igangsætte et program for anvendt forskning (markedsmodellen).
 - i. Programmet skal kompensere for, at der ikke nu findes muligheder for at ansøge om finansiering af de kerneaktiviteter, som Teknologirådet havde, og som rummes i formålene 1.i-v ovenfor.
 - ii. Fonden Teknologirådet nævnes specifikt som potentiel ansøger til programmet.
 - iii. Programmet kan også til særlige aktiviteter have Fonden Teknologirådet som forhåndsbestemt bevillingsmodtager, hvis fondens kompetencer er unikke på et område eller hvis Fondens relation til Folketinget berettiger det (denne mulighed anvendes i nogle tilfælde i EU-programmer).
 - iv. Programmet kan administreres af regeringen.

- d. Folketinget sætter et tilskud til Fonden Teknologirådet på finansloven (modellen for bl.a. kulturelle institutioner).

Der findes allerede mange forskellige former for særstatus for private organisationer/virksomheder, så de kan udføre specifikke offentligt rettede aktiviteter. Fonds-konstruktionen er særligt velegnet til dette, da den er non-profit, idet den ikke giver mulighed for, at enkeltpersoner kan trække midler ud af fonden, og idet fondens formål er almennyttigt. Den nye privatretslige status af Teknologirådet er altså ikke nogen hindring for, at fonden kan komme til at spille en rolle tilsvarende den, Teknologirådet har spillet.